

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82438,Adamczewski-Ignacy.html>
24.02.2024, 07:23

Adamczewski Ignacy

ADAMCZEWSKI Ignacy (25 I 1907, Warszawa – 26 VI 2000, Gdańsk), fizyk. Syn Łukasza, ubogiego robotnika, i Leonory ze Strączyńskich.

Ukończył gimnazjum im. E.A. Rontalera w Warszawie. W 1926–31 studiował fizykę na UW, utrzymując się z pracy urzędniczej w Wydziale Prawnym Dyrekcji Kolei Państwowych. W Zakładzie Fizyki Teoretycznej UW, kierowanym przez prof. Cz. Białobrzeskiego, 1932–39 prowadził badania przewodnictwa elektrycznego ciekłych węglowodorów pod wpływem jonizacji promieniami X oraz promieni kosmicznych. W pracy doktorskiej *Ruchliwość i rekombinacja jonów w zjonizowanych ciekłych dielektrykach w zależności od lepkości cieczy* (1936) przedstawił odkrytą przez siebie uniwersalną zależność pomiędzy ruchliwością jonów a lepkością cieczy (nazywaną czasem „prawem Adamczewskiego”).

A. pierwszy w Polsce rozpoczął badania oddziaływań promieni kosmicznych w emulsjach jądrowych naświetlonych na Kasprowym Wierchu. We IX 1939 dowodził kompanią 81. pułku piechoty. Po rozbiciu oddziału A. i zakończeniu działań wojennych wrócił do Warszawy, lecz wkrótce został aresztowany i spędził trzy miesiące w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. Po zwolnieniu kontynuował pracę w utworzonym przez Białobrzeskiego ośrodku usługowym, aż do jego zniszczenia przez bombę 1 IX 1943, podczas nalotu sowieckiego. Nawet w takich nietypowych warunkach próbował prowadzić badania oddziaływań promieni kosmicznych w ocalałych emulsjach naświetlonych na Kasprowym Wierchu. Pracą naukową zajmował się nawet podczas wykonywania zadań usługowych dla służb miejskich. Badał wówczas zjawiska fizyczne, kataforezę i elektroosmozę wody wiślanej, jej lepkość i szybkość osadzania się cząstek zanieczyszczeń. Te wyniki, przygotowane do ewentualnego

ogłoszenia drukiem, uległy zniszczeniu. Podczas okupacji uczestniczył też w tajnym nauczaniu fizyki prowadzonym dla studentów medycyny.

Po wojnie A. wziął udział w organizowaniu Uniw. Łódzkiego. W 1945 objął II Katedrę Fizyki Politechniki Gdańskiej oraz stanął na czele Zakładu Fizyki Akad. Medycznej w Gdańsku. Stworzył w Gdańsku silny zespół zajmujący się badaniami jonizacji dielektryków. Podsumowująca wyniki tych prac monografia A. *Jonizacja i przewodnictwo ciekłych dielektryków* (1965) została bardzo wysoko oceniona. Jej rozszerzoną wersję wydano następnie we Francji, Wielkiej Brytanii, USA i ZSRR. A. opracował też w 1965 na zamówienie redaktorów „British Journal of Applied Physics” obszerny artykuł przeglądowy na temat dielektryków. W literaturze zagranicznej spotyka się określenie „gdańska szkoła ciekłych dielektryków”.

SBTP (K. Kozłowski).

I. Adamczewski, A. Januszajtis: *Wkład nauki polskiej do nauki światowej w dziedzinie jonizacji i przewodnictwa elektrycznego ciekłych dielektryków*, Gdańsk 1994; *Rozmowa z Ignacym Adamczewskim*, „Postępy Fizyki” 1988, t. 39, z. 6.

Andrzej Kajetan Wróblewski